

1- Birinci Basamak: Semavatın, melaïke ile tesmiye edilen münasip sakinleri vardır.

Onuncu Risale

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ

İ'lem eyyühe'l-aziz! Şu âyet-i kerîmenin yüksek semasına çıkıp sırrını fehmetmek için yedi basamaklı bir merdiven kuruyoruz.

Birinci Basamak: Semavatın, melaïke ile tesmiye edilen münasip sakinleri vardır. Çünkü küre-i arzın semaya nisbeten küçüklüğü ve hakaretiyle beraber zevi'l-hayat ile dolu olması, semavatın o müzeyyen burçları zevi'l-idrak ile dolu olmasını tasrih ediyor. Ve keza semavatın bu kadar ziynetlerle tezyin edilmesi, behemehal zevi'l-idrakin takdir ve istihsan ile nazar-ı hayretlerini celbetmek içindir. Çünkü hüsn-ü ziynet, âşıkların celbi içindir. Yemek ve taam da aç olanlara yapılır. Maahâzâ ins ve cin o vazifeyi îfaya kâfi değildirler. Ancak gayr-ı mahdud oraya münasip melaïke ve ruhanîler o vazifeyi îfa edebilir.

İ'lem eyyühe'l-aziz! Şu âyet-i kerîmenin yüksek semasına çıkıp sırrını fehmetmek için yedi basamaklı bir merdiven kuruyoruz.

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ

وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ

“Andolsun, biz en yakın göğü kandillerle süsledik. Onları şeytanlar için taşlama vasıtaları yaptık ve onlar için alevli ateş azabını hazırladık.” (Mülk, 67/5)

Buradaki “yüksek sema”, âyetin manasının derinliğine işarettir. Yani mesele yalnız “yıldız kaydı, şeytan vuruldu” şeklinde basit bir tasvir değildir. Bunun arkasında **semavatın sakinleri, meleklerin vazifeleri, şeytanların mahiyeti, vahyin korunması ve gayb âlemiyle şehadet âlemi arasındaki münasebet** vardır. Üstad, zihni bu hakikate hazırlamak için meseleyi yedi basamak halinde kuruyor.

Birinci Basamak: Semavatın, melaïke ile tesmiye edilen münasip sakinleri vardır. Çünkü küre-i arzın semaya nisbeten küçüklüğü ve hakaretiyle beraber zevi’l-hayat ile dolu olması, semavatın o müzeyyen burçları zevi’l-idrak ile dolu olmasını tasrih ediyor.

Nasıl denizin balıkları, havanın kuşları, toprağın hayvanları varsa; semavatın da kendi mahiyetine uygun sakinleri vardır. Bunlara **melaïke ve ruhanîler** denir.

“Çünkü küre-i arzın semaya nisbeten küçüklüğü ve hakaretiyle beraber zevi’l-hayat ile dolu olması...”

Dünya, semavatın büyüklüğü yanında son derece küçük bir küredir. Buna rağmen toprağın altında, denizlerde, havada, dağlarda, insan bedeninde, hatta küçücük bir yaprakta bile hayat kaynamaktadır.

Bir damla suda canlılar, bir avuç toprakta sayısız organizma, küçücük bir ağaçta binlerce yaprak ve meyve görülüyor. **Bu küçücük dünya bu kadar hayatla doldurulmuşsa, ucsuz bucaksız semavatın tamamen boş bırakılması hikmete uygun görünmez.**

“Semavatın o müzeyyen burçları zevi’l-idrak ile dolu olmasını tasrih ediyor.”

“Zevi’l-idrak”, şuur ve idrak sahipleri demektir. Buradaki delil şu: Dünya gibi küçük bir yerde şuur sahibi insanlar ve cinler bulunuyorsa, ondan çok daha büyük ve muhteşem semavat âlemlerinde de **o âlemlere uygun şuur sahibi mahlûkların bulunması beklenir.**

Bir sarayın yalnız bodrum katının insanlarla dolu, fakat yüzlerce ihtişamlı salonunun

tamamen boş olduğunu düşünmek nasıl garip gelirse; semavatın muazzam âlemlerinin de hiçbir şuur sahibi sakini bulunmaması öyle garip olur.

Ve keza semavatın bu kadar ziynetlerle tezyin edilmesi, behemehal zevi’l-idrakin takdir ve istihsan ile nazar-ı hayretlerini celbetmek içindir. Çünkü hüsn-ü ziynet, âşıkların celbi içindir. Yemek ve taam da aç olanlara yapılır.

Gökyüzündeki yıldızlar, galaksiler, düzenler ve ihtişam yalnız fizikî varlıklar olarak değil, aynı zamanda **bir güzellik ve sanat sergisi** olarak nazara veriliyor. Ziynet varsa, o ziyneti görecek ve takdir edecek nazarların bulunması da hikmetin gereğidir.

Nasıl çok güzel hazırlanmış bir sergi, onu görecek seyircileri düşündürürse; semavatın bu muazzam süslenişi de **onu temaşa edecek, hayret edecek, tesbih ve takdir edecek şuur sahiplerini** düşündürür.

“Behemehal zevi’l-idrakin takdir ve istihsan ile nazar-ı hayretlerini celbetmek içindir.”

كُنْتُ كَنْزًا مَخْفِيًّا، فَأَحْبَبْتُ أَنْ أُعْرَفَ، فَخَلَقْتُ هَذَا الْخَلْقَ لِيَعْرِفُونِي، فَبِي
عَرَفُونِي

“Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyi murad ettim. Bu mahlûkatı **Beni tanısınlar diye** yarattım; onlar da Beni, Benimle tanıdılar.”

Kâinat da bu cihetle marifetullah için açılmış muazzam bir sergidir. Sanat takdir edeni, cemal hayranı, nimet şükreden, hitap muhatabı ister.”

Yani o güzellikler yalnız mevcut olmak için değil, aynı zamanda **görölmek, bilinmek, takdir edilmek** içindir. Melekler de İlâhî sanatın şuurlu seyircileri ve tesbihkârlarıdır.

Bir ressamın şaheserini hiç kimsenin görmeyeceği kapalı bir mahzende bırakması beklenmez. Kâinattaki İlâhî sanat ise bundan nihayetsiz derecede üstündür. Öyleyse onu temaşa eden ve “Sübhanallah” diyerek takdir eden mahlûkatın bulunması hikmete muvafıktır.

“Çünkü hüsn-ü ziynet, âşıkların celbi içindir.”

Güzellik, fitraten nazarı kendine çeker. Güzel bir çiçek gözü, güzel bir ses kulağı, güzel bir manzara kalbi kendine çeker. Üstad buradan hareketle diyor ki: **Kâinattaki güzellikler de onları takdir edecek şuurlu mahlûklara bakar.**

Yani güzellik varsa, ona karşı hayret ve muhabbet duyanların da bulunması manidardır.

“Yemek ve taam da a  olanlara yapılır.”

Sofra hazırlanmışsa misafir düşünülür. Yemek varsa onu yiyecek a ızlar beklenir. Aynı şekilde, **semavat bir güzellik sofrası gibi hazırlanmışsa, onu temaşa edecek şuur sahiplerinin bulunması da beklenir.**

Nasıl bomboş bir çölde yüz bin kişilik muazzam bir ziyafet sofrası görseniz, “Buraya misafirler gelecek.” dersiniz; semavatın ihtiyaını da böylece kendi seyircilerini haber verir.

- **İlim**, talipleri için vardır.
- **Kitap**, okuyacak olanlar için yazılır.
- **Hitap**, anlayacak muhataplar içindir.
- **Seda**, işitecek kulaklara bakar.
- **Nur**, görecek gözler içindir.
- **Koku**, koklayacak burunlara hitap eder.
- **   ek**, temaşa edecek nazarlara bakar.
- **Ziynet**, takdir edecek şuur sahiplerini ister.

Semavat gibi nihayetsiz bir sarayın boş ve seyircisiz bırakılması düşünülemez.

Semavatın bu derece ziynetle süslenmesi; onu görecek, anlayacak, takdir edecek ve tesbih edecek **şuurlu mahlûkların**, yani melaike ve ruhan lerin varlığına işaret eder.

Maahâzâ ins ve cin o vazifeyi  faya kâfi değillerdir. Ancak gayr-ı mahdud oraya münasip melaike ve ruhanîler o vazifeyi  fa edebilir.

“Maahâzâ ins ve cin o vazifeyi  faya kâfi değillerdir.”

İnsan ve cinlerin idraki sınırlıdır; insan semavatın ancak çok küçük bir kısmını görebilir. Üstelik  mr  kısa, bilgisi mahdud ve çoğu zaman da gaflet içindedir. Gökyüzüne baksa bile her zaman tefekkür etmez; görür fakat sanatın arkasındaki manayı okumaz. **Semavatın ziyneti daim , insanın nazarı ise geçici ve gafletlidir.** Bu sebeple o muazzam semav  sanatın temaşa, takdir ve tesbihi yalnız insana bırakılamaz; ona münasip melaike ve ruhanîler de vardır.

Bir sarayın milyonlarca salonu olsa ve yalnız iki küçük odasında birkaç seyirci bulunsa, geri kalan muazzam kısmın tamamen seyircisiz olduğu düşünülemez.

“Ancak gayr-ı mahdud oraya münasip melaike ve ruhanîler o vazifeyi

îfa edebilir.”

İşte netice burada geliyor: Semavatın genişliğine, çeşitliliğine ve ihtişamına uygun olarak **sayısız melaîke ve ruhanîler** vardır. Bunlar o âlemlerde Allah’ın sanatını temaşa eder, emirlerini yerine getirir, tesbih ve ibadet ederler.

Yani semavat boş değildir; **insanın göremediği fakat o âlemlere münasip şuurlu mahlûklarla doludur.**